

Notat anleggsutvikling

Versjon 15.04.2015

Sverre Nordby

Dette notatet beskriver prosessen for anleggsutvikling i Bærum kommune og prosessen rundt dette i ØHIL. Bakgrunn for notatet er hentet fra Bærum kommunes «Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2015-2018», erfaringer rundt anleggsutvikling, dialog med Bærum kommune og Bærum Idrettsråd, og interne prosesser i ØHIL.

Notatet beskriver først støtteordninger og søknadsprosesser, dernest ØHILs håndtering av disse, og tilslutt konkret historikk og kort om pågående utredning rundt et kunstisanelegg på Hosle. De to første avsnittene er generelle og kan være verdifull informasjon for idrettene i ØHIL knyttet til framtidige anleggsprosjekter. Dette er kunnskap og erfaringer det med tiden ikke er gitt at finnes i klubben.

Arbeidet med anleggsutvikling er veldig viktig for idrettslagene, samtidig er det et svært omfattende arbeid. Gjennomsnittlig tid fra oppstarten av et anleggsprosjekt til gjennomføring er erfaringsmessig 7 år når det kommer til offentlig støttede anlegg. Det er selvsagt alltid mulig å realisere anleggsprosjekter uten offentlige tilskudd, selv om dette kan være veldig vanskelig å realisere. Private anleggsprosjekter vil uansett kreve godkjenning fra kommunen dersom de står på kommunalt areal.

Statlige og kommunale tilskuddsordninger

Hovedgrunnlag for dette avsnittet er Bærum kommunes temaplan:

<https://www.baerum.kommune.no/Forsidenyheter/Temaplan-for-2015-2018/>

I Bærum kommune opereres det med 4-års planer for anleggsutvikling. Inneværende plan gjelder for perioden 2015-2018. Kunngjøring av planen ble gjort i mai 2013, med søknadsfrist på høsten samme år. Det er i hovedsak idrettslag, friluftsansjoner og velforeninger som oppfordres til å melde inn behov for anlegg.

I Bærum kommune var det pr 31.12.2013 registrert 107 idrettslag og 51 idretter. I budsjettet for planperioden er det satt av 12 MNOK årlig til anleggsinvestering. 11,5 MNOK er satt av til ordinære anlegg og 0,5 MNOK er satt av til mindre kostnadskrevenne anlegg (nærmiljøanlegg). Omfanget av søknader som kommer inn er svært stort. Anlegg er den avgjørende faktoren for utvikling av idrettene, og det er mange godt begrunnede søknader som blir behandlet.

Idrettens innspill koordineres og prioriteres av Bærum Idrettsråd (BIR), et organ opprettet av idrettslagene i Bærum. Grunnlaget for dette arbeidet dreier seg i hovedsak om behov, økonomi (investering og drift), samt grunneierforhold. I prosessen innkaller BIR idrettslagene til møter om alle aktuelle prosjekter, gjerne på tvers av klubber med tilsvarende anleggssøknader.

BIR utarbeider en prioritert liste over anlegg for perioden, som oversendes Bærum kommune. Dette grunnlaget behandles politisk i kommunestyret, og vedtaket har erfaringsmessig alltid vært tilsvarende BIRs innspill. Den vedtatte 4-årsplanen rulleres årlig og erfaringsmessig skjer det endringer hvert år. Dette kan være grunnet endret behov eller mangel på finansiering av idrettslagets investeringskostnader.

Basert på statistikk og diverse undersøkelser peker Temaplanen for 2015-2018 spesielt på underdekning for disse anleggene (underdekningen gitt i prosent):

- Turnhaller (43%)
- Fotballbaner (38%)
- Fleridrettshaller (30 %)
- Tennishaller (30%)
- Svømmeanlegg (26%)

Det er i anleggsplanen ikke foreslått nye flerbrukshaller, da det søkes bygget slike haller ved rehabilitering og nybygging av skoler (samdriftsfordeler).

De anleggene som ikke kommer med som prioritert anleggsprosjekt i perioden, kan settes opp på en uprioritert liste, «langtidsplanen». Langtidsplanen synliggjør anlegg som kan realiseres innenfor et tidsperspektiv på 12 år. Anlegg som

havner på denne listen er i hovedsak ikke prioritert begrunnet i en behovsvurdering, manglende finansiering (investering, drift) eller manglende regulering til formålet.

Anlegg det skal kunne søkes om spillemidler til, må stå i anleggsplanen. Søknad om statlige tippemidler fremmes kun for anlegg med dokumentert dekning av årlige driftskostnader (inkl renter på låneopptak). Selv om kommunen ikke har midler til å prioritere et anlegg, vil de kunne godkjenne spillemiddelsøknader, dersom klubbens investeringsplan og driftbudsjett er godt dokumentert. Det vil altså kunne gis spillemidler uten kommunalt tilskudd til godkjente prosjekter.

Etter at planen er vedtatt politisk i Bærum kommune, utarbeider idrettslagene en spillemiddelsøknad. Dette er et stort stykke arbeid med mange krav til dokumentasjon, herunder spesifiserte kostnadsoverslag. En del av spillemiddelsøknaden er også å vise et realistisk driftsbudsjett. Knyttet til dette, viser Bærum kommune til viktigheten av at idretten skal være et lavterskel-tilbud (prinsippet om gratis treningstid på kommunale anlegg). Det er Idrettslagene som eier prosessen rundt spillemiddelsøknadene, men idrettsavdelingen i Bærum kommune er svært viktige rådgivere og samarbeidspartnere.

Når Bærum kommune godkjenner spillemiddelsøknaden, oversendes den til Akershus fylkeskommune for endelig godkjenning. Anbudsrunder via Doffin kan da starte og etter anbudsprosessen, kan prosjektet starte. I anleggsplanen for 2015-2018, er kommunens tilskudd til investering avsatt på nevnte ramme på 12 MNOK pr år. Selv om man er oppsatt med kommunale midler sent i perioden, er dette «sikre» midler, så dersom man har anledning til å forskuttere disse midlene kan man igangsette prosjektet tidligere. Det er et etterslep på de statlige spillemidlene, så idrettslagene må påregne å forskuttere disse i ca 2 år, slik situasjonen er nå. Momskompensasjonen for anleggsutvikling utbetales i desember året etter ferdigstilling, så dette må også forskutteres av idrettslagene.

Det er faste satser på spillemidlene. Forenklet kan vi si at et godkjent, kommunalt støttet anlegg dekkes likt mellom idrettslaget (1/3), Bærum kommune (1/3) og statlige tippemidler (1/3). Bærum er regnet som en «press-kommune» og det er nå vedtatt at disse kommunene får et tillegg på 15% i spillemidler.

ØHILs håndtering av anleggsprosjekter til anleggsplanen for 2015-2018

Økonomi

I ØHIL er idrettene i hovedsak ansvarlige for sin egen økonomi. Klubben ved hovedstyret er formelt sett ansvarlig for den økonomiske driften av klubben og eventuelle låneopptak. Klubben sentralt dekker kostnader til lønn for administrasjonen og generelle driftskostnader (inkl klubbhus). Klubbens inntekter kommer i hovedsak fra medlemskontingenter og Grasrotandelen. Idrettene selv dekker sine spesifikke utgifter til drift og anleggsutvikling. Idrettene som går med årlige overskudd, setter gjerne av disse for framtidig anleggsutvikling. Idrettens inntekter kommer i hovedsak fra treningsavgifter, sponsorer, dugnader/arrangementer og offentlige tilskudd.

Vi har til nå ikke hatt noen felles anleggsprosjekter der flere idretter har samarbeidet, men dette kan bli reelt ved framtidige prosjekter. Utfra det reviderte regnskapet for 2014 (fra sakspapirene til i ØHIL på www.ohil.no) er dette statusen på klubbens og idrettens egenkapital:

Egenkapital i ØHIL pr. 01.01.2015	
ØHIL (HS)	1.371.599
Fotball	4.807.812
Håndball	1.326.710
Langrenn	695.194
Bandy	-192.612
Baseball	149.768
Alpin	61.246
Hopp	91.213
	8.310.930

ØHIL er en stor klubb, og mange idretter er i sterk vekst. Tabellen under viser utviklingen etter sammenslåingen av Øvrevoll Ballklubb og Hosle IL.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Utvikling 2008-2014
Fotball	1327	1399	1442	1421	1602	1555	1572	245
Håndball	206	286	315	357	334	432	459	253
Bandy	269	299	302	231	206	186	156	-113
Langrenn	42	135	259	297	386	442	411	369
Hopp (kombinert)	21	20	16	13	14	16	10	-11
Alpin	0	0	0	0	26	50	48	48
Soft/baseball	35	34	49	38	49	51	48	13
Idrettsskolen	83	160	168	157	103	147	226	143
Totalt	1983	2333	2551	2514	2720	2879	2930	947

Prosess for inneværende anleggsplan, 2015-2018

Idrettene fikk en frist på seg innen 10. oktober 2013 komme med sine ønsker om anlegg i perioden. Kravet var en skisse for videre arbeid som skulle inneholde (sakset fra informasjonsmail til lederne i ØHILs idretter):

- Kontaktperson(er) for idretten
- Behovsoppgave (=Hvorfor ønsker vi egentlig å bygge anlegget..)
- Skissetegninger
- Kostnadsoverslag
- Finansieringsplan
- Driftsplan (Hvordan skal anlegget driftes etter evt ferdigstilling)
- Dersom det er grunneierforhold som må belyses må dette også med...

ØHIL er en stor klubb med mange aktive. Vi har også en svært god historikk i forhold til Bærum kommune og BIR, noe som er viktig i slike prosesser. Med bakgrunn i disse skissene, utarbeidet ØHIL søknad til følgende prosjekter, som alle kom inn i anleggsplanen 2015-2018:

- Garderobeanlegg ved DNB arena (prosjektet ble «flyttet» til klubbhuset, inkl rehabilitering av det eksisterende klubbhuset) (2015)
- Utvidelse av garasjen på Hosle (2015)
- Omlegging av Hoslebanen fra grus til kunstgress (2015, flyttet til 2016 pga utredninger knyttet til islegging)
- Rehabilitering av Jarmyra kunstgress (2018)
- Rehabilitering av Hosle kunstgress (2018)

I planen for nærmiljøanlegg:

- Grav skole kunstgress (Bærum kommune) (2015)
- Hoslebakken, hopp (2015)
- Skileikområde Nordhaug (prosjektet er skrinlagt pga eierforhold på området)

I Langtidsplanen:

- Nytt lysanlegg Eikelibanen
- Flerbrukshall Jarmyra

Kunstisprosjekt på Hoslebanen

I mange år har Hosle IL og ØHIL hatt et kunstisanlegg på Langtidsplanen. Hovedsakelig basert på manglende finansiering har ikke prosjektet blitt prioritert, og for noen år siden ble ikke prosjektet fornyet ved den årlige rulleringen og dermed fjernet. For ØHIL bandy vil et kunstisanlegg være svært verdifullt, noe også hele klubben står bak, dersom investering og drift kan realiseres.

Vi har etter anleggsprosessen hatt diverse samtaler og møter med BIR og kommunen vedrørende et nytt kunstisanlegg i kommunen, og signalene er relativt klare på at kommunen ikke vil støtte et slikt prosjekt via anleggsplanen. Dette er hovedsakelig begrunnet i økonomi (store kostnader til investering og drift) og behov. Bærum kommune mener at kunstisdekningen i kommunen i dag er god nok, med de 4 eksisterende kunstisbanene, og de tenker idrettene som helhet for befolkningen, ikke spesielt på hvor anleggene skal ligge. Reisevei er for eksempel ikke noe tungtveiende argument. Det henvises spesielt til driftskostnadene til et slikt anlegg, selv om også investeringen er høy. De eksisterende kunstisbanene i Bærum får et driftstilskudd på ca. 0,5 MNOK pr år. Dette er egne vedtak som går på siden av den ordinære potten kommunen har til drift av kommunale anlegg. Ved et eventuelt nytt kunstisanlegg, vil det bli en egen prosess i forhold til dette. I forhold til signalene vi har fått fra BIR / BK er det usikkert om det vil finnes slike midler i budsjettet.

Vi har begynt å se på andre muligheter for finansiering, herunder en omregulering/privatisering av området på Hosle, der vi kan «selge» deler av området til privat virksomhet eller knytte det til behov som kommunen måtte ha på andre områder (skole, barnehage, eldresentre mm). Dette er trolig en prosess som vil være langvarig, og realismen i det er usikker. Dette arbeidet er i en tidlig startfase (ett møte er avholdt med eiendomsavdelingen i kommunen).

I forbindelse med et evt kunstisanlegg på Hosle, har ØHIL langrenn vært positive til tanken om bruk av snø fra brøyting/skraping for bruk til skileik/kort løype. Det er ikke utenkelig at de vil kunne være med på et spleiselag rundt et oppgradert anlegg på Hosle. ØHIL Fotball har tidligere i prosessen også satt av 1 MNOK for å sikre is for ØHIL Bandy (da konkret knyttet til et forbedret anlegg på Eikeli). For de øvrige idrettene er det trolig liten endring i forhold til bruken av anlegget ved en endring av flaten, og lite trolig at de vil sette av kapital til dette. Også for langrenn vil dette måtte sees på i sammenheng med eventuelle andre anleggsprosjekter.

Større anleggsprosjekter i kommunen kan gå utenom den ordinære anleggsprosessen, med egne politiske vedtak. Et ferskt eksempel på dette er Nadderud arena, der Haslum og Stabæk har bygget en ny håndballhall. Her ble det bevilget ca 130 MNOK ved politisk vedtak, og klubbene gjorde mye av jobben selv, men satt kun igjen med en kostnad på ca 2 MNOK (dette er cirka-tall). Bakgrunnen for dette prosjektet var i hovedsak et behov for et anlegg som tilfredsstillt kravet til topp-håndball.

Et kunstisanlegg kan være en slik sak som kan fremmes politisk. Jeg vil anta at et sterkt engasjement fra skole (FAU), nærmiljø og vellene i området vil kunne være viktig i så måte. Kommunens innstilling er at kunstisdekningen i kommunen er god nok i forhold til behovet for bandyflater (sammenlignet med behovet som ligger der for andre idretter).

ØHILs kunstgress-prosjekt som lå inne i anleggsplanen for 2015 ble skyvet til 2016 for å få mer tid til å få erfaringer med islegging av kunstgressbaner og for å jobbe med finansieringen av et kunstisanlegg. Erfaringer er gjort av klubben selv (Grav skole) og det skal i uke 17 en delegasjon fra klubben på en befarig til Sande, der det virker som de har lykket med dette. Parallelt med dette, arbeides det videre med økonomien rundt finansiering og drift av et eventuelt kunstisanlegg. Anleggsutvalget har en prosess denne våren, for å kunne ta en avgjørelse om videre framdrift.

Hovedstyret vil bli presentert for anleggsutvalgets innstilling og vedta den videre prosessen.